

Wat betekent DTP?

DTP is een afkorting van drie infectieziekten: Difterie, Tetanus en Poliomyelitis (polio).

Difterie

Difterie wordt veroorzaakt door de difterie bacterie, die door productie van een gifstof weefsels beschadigt, zoals de huid of de longen. De plaats van de infectie bepaalt welke ziekteverschijnselen de patiënt krijgt.

Wanneer infectie van de ademhalingswegen optreedt kunnen koorts, keelpijn en hangerigheid optreden. Ook kan een ernstige zwelling van de keel, lymfeklieren en de hals ontstaan, waardoor de ademhaling enorm wordt belemmerd. Mogelijke ernstige complicaties kunnen optreden wanneer de gifstof van de bacterie de hartspier of het zenuwstelsel beschadigt. De bacterie kan ook de beschadigde huid infecteren en veroorzaakt dan huiddifterie. Difterie kan behandeld worden met difterie-antitoxine en antibiotica.

Mensen kunnen elkaar besmetten via de lucht (niezen, hoesten) of via direct contact met een besmet persoon (zoenen, aanraken besmette wond). Ook gezonde personen kunnen de bacterie bij zich dragen en, zonder het zelf te weten, anderen besmetten. Verschijnselen van de ziekte treden ongeveer 2 tot 5 dagen na besmetting op.

De difteriebacterie wordt soms gevonden bij bepaalde dieren, zoals melkvee. Het drinken van rauwe, ongepasteuriseerde melk en nauw contact met dieren die de bacterie bij zich dragen, kan leiden tot besmetting.

Tetanus

Tetanus is een ernstige besmettelijke ziekte die wordt veroorzaakt door de tetanusbacterie. De bacterie maakt een gifstof, die ernstige spierkrampen kan veroorzaken. De sporen van de tetanusbacterie komen voor in aarde, ontlasting en straatvuil. Besmetting vindt plaats via wondjes op de huid of bij verwonding. Dit kan ook komen door beten of krabben van een beest dat straatvuil in zijn bek of aan zijn poten heeft. Tetanus wordt niet van mens op mens overgedragen.

De tijd tussen besmetting en het optreden van ziekteverschijnselen is meestal 3 tot 21 dagen, maar kan ook een paar maanden zijn. De ziekte kan beginnen met niet-specifieke klachten, zoals hoofdpijn en spierstijfheid in de kaken. Daarna kunnen pijnlijke spierkrampen optreden. Hierdoor kan iemand slikklachten en

ademhalingsproblemen krijgen. Of helemaal verkrampen, waardoor het lichaam als een soort hoepel krom trekt. Als complicaties kunnen botbreuken en hartproblemen ontstaan. Spasmen van onder andere de ademhalingsspieren kunnen ademen onmogelijk maken.

Het risico om als gevolg van tetanus te overlijden is afhankelijk van de leeftijd en de aanwezigheid van medische voorzieningen. Zeer jonge en zeer oude personen hebben een verhoogde kans op een ernstig beloop. Bij een snelle en adequate behandeling is het herstel volledig. Als behandeling worden hoge doseringen antistoffen tegen de gifstof gegeven.

Polio

Poliomyelitis, meestal 'polio of kinderverlamming' genoemd, is een zeer besmettelijke virusinfectie. Deze wordt veroorzaakt door poliovirus type 1, 2 of 3. Het virus wordt vooral verspreid via de ontlasting van besmette personen. Men kan besmet raken door besmette voeding. Ook kan iemand na contact met besmette voorwerpen het virus via zijn handen in de mond krijgen. Kort na besmetting komt het virus enkele dagen in de mond voor en kan het ook via hoesten en niezen verspreid worden.

De tijd tussen besmetting en de eerste verschijnselen is meestal 7 tot 14 dagen, maar nooit langer dan 35 dagen. Bij de meeste mensen (90-95%) treden geen verschijnselen op. Als er symptomen zijn dan kunnen deze in ernst variëren.

Soms treedt alleen lichte koorts, algehele malaise en hoofdpijn op, soms verloopt de ziekte ernstiger. Een klein deel van de geïnfecteerden krijgt verlamingsverschijnselen van polio. Hierbij moet gedacht worden aan ongeveer 1 op de 1000 bij kinderen en 1 op de 100 op latere leeftijd. Meestal is dit slappe verlamming van de onderste ledematen, in ernstiger gevallen kunnen problemen optreden in de slik- of ademhalingsspieren.

Bij ongeveer 20-30% van de mensen met een verlamming kan jaren na de infectie opnieuw spierzwakte, spierpijn, vermindering van spierweefsel en moeheid ontstaan. Dit wordt ook wel het 'post-poliosyndroom' genoemd.

In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, komt polio of kinderverlamming zowel bij kinderen als volwassenen voor. Er bestaat geen specifieke behandeling voor polio.

Waar kunt u difterie, tetanus en polio oplopen?

Difterie komt voor in vele delen van de wereld. Zo nu en dan worden epidemieën gemeld. De tetanusbacterie komt overal ter wereld voor. Tetanusgevallen komen voornamelijk voor in ontwikkelingslanden. Dit heeft te maken met een lagere vaccinatiegraad tegen tetanus en onvoldoende toegang tot gezondheidszorg en hygiënemaatregelen. Ook polio komt in de westerse wereld en veel andere landen niet meer voor, als gevolg van succesvolle vaccinatieprogramma's. Helaas is de wereld nog niet polio-vrij en blijkt de ziekte bij dalende vaccinatiegraad weer snel terug te keren.

Hoe voorkomt u difterie, tetanus en polio?

Om polio te voorkomen is goede hygiëne belangrijk, bijvoorbeeld door zoiets vanzelfsprekends als handen wassen na toiletbezoek en voor het eten. Om de kans op besmetting met difterie te verkleinen is een goede hoest-hygiëne van belang. Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog, gebruik papieren zak- en handdoekjes en gooi deze weg na gebruik.

Was vaak uw handen, óók na hoesten, niezen of snuiten. Bij verwonding is een preventieve behandeling mogelijk om tetanus te voorkomen. Deze bestaat uit wondreiniging en wondbehandeling, toediening van antiserum en vaccinatie. Tenslotte is DTP-vaccinatie een manier om de ziekten te voorkomen.

DTP-vaccinatie

DTP-vaccinatie is opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma. De meeste mensen geboren na 1950 hebben daarom de DTP-vaccinatie ontvangen tijdens hun kinderjaren. De DTP-vaccinatie is in het Rijksvaccinatieprogramma uitgebreid met kinkhoest, het DKTP-vaccin. Tijdens het Rijksvaccinatieprogramma wordt de laatste DTP-vaccinatie toegediend op 9-jarige leeftijd, maar mogelijk wordt dit verschoven naar 14 jarige leeftijd. Als gevolg van het succes van het Rijksvaccinatieprogramma komen difterie, tetanus en polio nu nauwelijks nog in Nederland voor. Na de volledige vaccinatiereeks bent u minimaal 10 jaar beschermd.

Hervaccinatie is daarna alleen nodig in bijzondere omstandigheden. Reizen is zo'n bijzondere omstandigheid, omdat u dan een verhoogd risico loopt om met één van de ziekteverwekkers in aanraking te komen. Aangezien difterie, tetanus en polio niet slechts in bepaalde delen van de wereld voorkomen, wordt DTP-vaccinatie bij bijna iedere reis geadviseerd.

Het DTP-vaccin is een zogenaamd 'combinatievaccin', waarbij u door slechts één vaccinatie beschermd bent tegen drie ziekten: difterie, tetanus en polio. De prik wordt in de bovenarmspier gegeven.

- Indien u eerder volledig gevaccineerd bent tegen DTP wordt 1 injectie gegeven, de zogenaamde booster. De booster zorgt voor minimaal 10 jaar bescherming tegen difterie, tetanus en polio.
- In alle andere gevallen is het mogelijk dat u meerdere injecties krijgt toegediend. Ook daarna bent u minimaal 10 jaar beschermd.